

א.ב.

פרוטוקול מס' 62/ג

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
שהתקיימה ביום ד', כ"ו באב תשי"ד - 25.8.54
(בשעה 08.45)

ג. כ. ו. ד. :

- ח. בוגר - ס"ס היו"ד
- ט. ארם
- א. ברמן
- ב. כלפון
- ש. כפרית
- ג. כהנא
- ד. נצר
- ר. צברי
- א. רוזאל-נאור
- י. ש. רוזנברג

ד. ט. ו. :

- ש. גרדי
- מ. אונג
- ז. בן-יעקב
- י. סמילנסקי
- ש. פרטיץ

ד"ר אבידור - מנהל משרד החינוך
הגב' טטנר - היועצת המשפטית של
משרד החינוך

ה. ט. ו. :

המשך הוויכוח על שכר-הלימוד
בבתי-הספר הגבוהים.

ה. ט. ו. :

ד"ר אבידור: לדעת משרד החינוך אין הסכום של 200 לירות לשנה כשכר לימוד גבוה ביותר. הנשיאה בתוניברסיטה איננה נגרמת בגלל גובה שכר-הלימוד. השנה היו בתוניברסיטה 3100 תלמידים, שהם כ-200 תלמידים פחות מהמספר שהיה בשנת תשי"ג. אם מפסיקים תלמידים את לימודיהם - אין זה בגלל גובה שכר הלימוד, אלא בגלל טיבות אחרות, סיבות שהגורם הכלכלי ביניהן הוא קטן ביותר. רוב המפסיקים את לימודיהם אינם מהפוקטה למדעי הטבע, אלא מהפוקטה למדעי הרוח, שאליה נרשמים לפעמים תלמידים שמקומם לא יכירם כלל בתוניברסיטה, וברור שבמשך הזמן הם עוזבים.

ד"ר אבידור:

מה שנוגע לדירוג שכר הלימוד - גם התוניברסיטה וגם הטכניון הגיעו לכלל מסקנה שמי-הפטר לערוך דירוג של שכר הלימוד לפי מצבם הכלכלי של הורי הסטודנטים. בשום דרך לא נהוג דירוג כזה, פרט לאנגליה, ששם נעשה הדירוג להתאם למס-ההכנסה המשלמים הורי הסטודנטים. אצלנו ברור שדירוג כזה הוא בלתי-אפשרי. הדרך להקלה שאליה הגענו אנו היא על-ידי מתן הלוואות, הצעות וסטיפנדיות. התוניברסיטה קבעה ועדה, המורכבת מנציגי התוניברסיטה, הסטודנטים, שעברה על כל מקרה, ולא היו תלויות. בתשי"ד, מתוך 2800 סטודנטים המשלמים שכר-לימוד, הגישו 1050 בקשות להנחות. המזכירות ביקרה אותן, אישרה שני שליש מהן מיד, ולשליש האחרון לא מצאה הצדקה. מתוך השליש הזה, מחצית מספר המבקשים השלימו עם הסירוב; האחרים הגישו ערעור. מבין מגישי הערעור קיבלו מחצית הסטודנטים את ההנחה, וערוך 100 מקרים הובאו בפני ועדה משותפת שנתנה להם את ההנחות. ישנו ברור ומישי שאליו מובאים הערעורים אחרי אינטסטנציה זאת, מולח השנה לא הובא בפניו אף מקרה, כי כולם באו על טיפוקם באינטסטנציה נמוכה יותר. אין אף סטודנט שהפסיק את לימודיו בגלל העלאת שכר-הלימוד. סטודנטים

ד'ר חבידור:

בזקקים מקבלים הלוואות שאותן הם מחזירים לאחר גמר לימודיהם. הם מספר הסטודנטים איננו גדל עוד יותר עכשיו - אין זה בגלל גובה שכר-הלימוד, אלא בגלל קושי הקליטה של האוניברסיטה. תקציב האוניברסיטה לסטיפנדיות איננו מוגבל, וכל מי שזכאי לסטיפנדיה - מקבל אותה. שכר הלימוד הוא בערך 9% מתקציבם הכללי של האוניברסיטה והתכנון, וגם הארזי ההעלאה לא יעלה על מחוץ זה. כל סכום שנרצה לחסוך משכר-הלימוד - יהיה עלינו למצוא מקום אחר בתקציב משרד החינוך, מטעף החזנה לילדים או כדומה. ואינני חושב שמצב הסטודנטים גרוע מאשר מצב הסעיפים האחרים בתקציב משרד החינוך. לדעתי שכר הלימוד המוגדל הוא הוגן וצודק.

א.ב. בלפון:

מתוך כל הדברים מסתבר דבר אחד: חלק

ניכר מצד משרד החינוך, שהם בעלי

המצעים ויכולת, ישלמו אותם סכום שישלמו מחוסרי-היכולת. לדעתי אין

זה צודק, אותם בעלי היכולת - ישלמו אף למעלה מ-200 לירות לשנה,

ובילו אותם הסטודנטים שאין באפשרותם לשלם - ישלמו אף 50 לירות

ופחות. על-ידי-כך באפשר, מצד אחד, למחוסרי היכולת להמשיך בלימודיהם, ומצד שני בתזון את התקציב.

גב' סטנר:

אין זה ענין של חוק גרידא. אולם בשים-

לב לעובדה שמה שיוחלט עכשיו ייתכן

וייכנס לחוק - ברצוני להגיד דבר אחד: האוניברסיטה מקבלת שכר-

לימוד מן הסטודנטים עבור שרותים שהיא נותנת להם - שרותי החינוך,

משלום עבור שרותים חייב להיות שוויון. אם נבהג בהתאם להצעתו של

אבר הכנסת כלפון - יהיה עלינו לשנות את מחירי כל השרותים בשוק,

העליו ישלם בעד להם, למשל, יותר, והעני - פחות, ודבר זה הוא בניגוד

לעקרונותינו. הדרך בה עלינו ללכת - ובה אנו הולכים - היא של

שכר שווה לכולם, ומי שבמצב שאינו יכול לעמוד בו - מקבל בחזרה חלק

מהסכום בצורת הלוואות, הנחזר לו סטיפנדיות. אולם השכר היסודי צריך להיות שווה לכולם.

א.ב. כפרית:

לדעתי דבר ראשון שעלינו לעשות הוא

למנוע בעד השביתה העומדת לפרוץ

במכונין. לדעתי 200 לירות לשנה שכר-לימוד אינן סכום סגוזם. אולם

בכל זאת בשאלת השאלה: אותם 70%, שהם מחוסרי-יכולת, מניין יקחו

הם את הסכום הזה לתשלום, אף אם אינו סגוזם? ישנן פקולטות שתלמידיהן

אינם יכולים לעבוד בעת לימודיהם, והרי נוסף לשכר הלימוד הרי על

רובם להשתכר גם כדי מחייתם במשך חודשי הלימודים. הדרך בה נקט משרד

החינוך, חלוקת סטיפנדיות, היא הנכונה לפי דעתי. יחד עם זאת, רצוי

שנתקרב לפתרון של שכר מורגב. האם ישנו קושי אובייקטיבי גדול כל-כך

להקור את מצבם המשפחתי של 500 משפחות שעליהן יחול הדירוג?

ר.ב. צברי:

אני מבינה את העקרון עליה דיברה הגב'

סטנר, אולם אינני מסכימה לו. כדי

הסטודנט יזכה בסטיפנדיה, עליו לעמוד בתחייבות קונקורט; וכדי שיעמוד

בתחייבות הקונקורט - עליו להקדיש שעות וימים רבים של לימודים. ולא

לכל הסטודנטים אותן אפשרויות להקדיש את כל הזמן הרב הזה ללימודים.

דוקא אותם תלמידים מיעוטי-היכולת, שבשבילם חשובה הסטיפנדיה ביותר,

דוקא הם לא יוכלו להפסיק את עבודתם לזמן הבחינות כדי להתכונן אליהן

ביתר מרץ, וסיכוייהם - אפוא - להצליח בבחינות הקונקורט ולקבל את

הסטיפנדיה קלושים יותר מאשר סיכוייהם של בני עשירים שיכלו להתכונן.

ברצוני לעמוד עוד על היחס של הנוגעים

בדבר לסטודנטים במדעי הרוח. בכון, אמנם, שהנשירה מן האוניברסיטה

היא בעיקר מן הפקולטה למדעי הרוח. אולם מדוע? כי לתלמידי הפקולטות

האחרות ניתנות יותר סטיפנדיות ויותר הנחות, ולכן קשה יותר לסטודנטים

במדעי הרוח, ולכן הנשירה ביניהם היא רבה יותר. לדעתי אין אפשרות

אחרת לתקן את המעוות מאשר ללכת בדרך של הדרגה ודירוג. אני מתנגדת

לשחרור מוחלט של תלמידים משכר לימוד, אולם לתלמידים שהם באמת מיעוטי-

יכולת צריך להיות שכר-לימוד נמוך ביותר, שכר טללי כמעט.

א.ב.

ר. צברי:

רציתי עוד לשאול שאלה אחת את הד"ר
אבידו: קראתי שמאות סטודנטים יצאו
השנה לחוץ-לארץ. האם עושה האוניברסיטה הקלות לשם כך, או האם אותם
סטודנטים יצאו באופן חופשי?

מ. ארם:

לגבי שכר הלימוד, עלינו לצאת מנקודה
כללית אחת: מה דרוש למדינה כרגע?
לדעתי יש לנו הרבה יותר מדי סטודנטים בפקולטה למשפטים, ולעומתם
חסרים לנו במדינה דופאים ובוגרי הפקולטה לחקלאות. עלינו, אפוא,
לחת יותר הנחות והקלות לסטודנטים בפקולטות לרפואה ולחקלאות, ואילו
אלה הרוצים דוקא ללמוד משפטים - ישלמו יותר. לדעתי יש לנו הרבה
יותר מדי עורכי-דין בארץ, ואין לנו צורך ביותר. בפקולטה למשפטים,
למשל, אפשר ללמוד גם על-ידי שמיעת מספר הרצאות מצומצם ביותר בסך
השבוע, וביתר הזמן לעבוד ולהרוויח יפה, מה שאין כן בפקולטות
אחרות, כגון: רפואה וחקלאות, וגם בכך עלינו להתחשב בקביעת שכר-
הלימוד.

עלינו גם להבדיל, בקביעת שכר-הלימוד
והתנאים, לא רק בין סטודנטים בצרכים ומחוסרי-אמצעים לבין סטודנטים
בעלי אמצעים. ישנו הבדל, למשל, בין סטודנט בכה-מלחמה לבין סטודנט
שישב בזמן המלחמה בבית, צבר כסף, ועכשיו החליט ללכת ללמוד.

אחת הטענות החזקות של הסטודנטים נגד
האוניברסיטה היא בענין המסיפנדיות. מסיפנדיה צריכה להיות, כשם
שהיא ניתנת בארצות הדימוקרטיה העממית, על-ידי מתן אפשרות של פנימיה
והקלת תנאי הקיום של הסטודנטים, ולא-דוקא על-ידי הקלה בשכר-הלימוד
שלהם. אצלנו, במקום 100 לירות, למשל, מאפשרים לסטודנט שקיבל מסיפנדיה
לשלם רק 55 לירות לשנה - ובזה גמרו אותו. ומה יאכל סטודנט כזה במשך
השנה? זה אינו מעניין כבר את האוניברסיטה.

אני מציע שתיקבע ועדה בת שלושה חברים,
אשר תקבע את איזון התקציב בדרך זאת של דירוג, ורק אחר-כך נביא את
הענין לכנסת.

ק. כהנא:

בפגישה שהיתה לנו לפני מספר חודשים עם
האוניברסיטה, שמעתי שעמדת הפרופיסורה
היתה נגד העלאת שכר הלימוד. שאלתי אז: מדוע בטכניון שכר-הלימוד גבוה
יותר מאשר באוניברסיטה, והאם אין מקום להשוואה? וענו לי שאין מקום
להשוואה, בגלל התנאים השונים בשני המקומות.

אשר לדבריה של הגב' סטנר: עשינו דירוג
לפני זמן מה בענין גני-הילדים. קבענו דרגה - וממנה אנו נותנים הנחות.
אני חושב שדרך זו תהיה טובה גם באוניברסיטה - קביעת דרגה אחידה, ואחר-
כך מתן הנחות. כל דרך אחרת תהיה כרוכה בפרובלימטיקה. לדעתי עלינו
ללכת בדרך שהציעו לנו הסטודנטים עצמם. השאלה היא רק אם נצליח לעשות
זאת כבר השנה. האם התקשרו כבר עם שוחרי האוניברסיטה, ומה חושבים הם
בענין זה?

א. רוזנאל-באור:

גם אני חושבת שהמכום של 200 לירות לשנה
שכר-לימוד איננו סכום גדול, אולם המדובר
הוא באלה היכולים לשלם. אולם אותם סטודנטים שצריכים להשתכר עוד 100
לירות לחודש לקיום - הדבר הוא בלתי אפשרי. השאלה היא: כמה יכול
סטודנט לעבוד ולהרוויח. מבלי לפגוע ברמת הלימודים שלו? צריך היה
לערוך מחקר שיראה לנו בדיוק כמה עובדים הסטודנטים, כמה שעות הם
מקדישים לה ומהי השפעת שעות העבודה על הלימודים. יש למצוא את הדרך
לעזור לסטודנטים אלה מבחינה כלכלית. המנוה והשיכון עדיין אינם
פותרים את הבעיה.

גישתו של חבר הכנסת ארם היא נכונה:
צריך לארגן את הלימודים בהתאם לצורך הממלכתי, אולם זאת צריכים לעשות
לא הסטודנטים אלא המדינה, על-סמך קביעת סכומים גדולים על-פניית לכוון
את מפיק ההתעניינות של הסטודנט לפקולטות מסוימות, ולא על-ידי כפייה.
אינני מסכימה לדעתו של חבר הכנסת ארם על הפקולטה למשפטים. אינני
חושבת שמוצדק לכוון את כל ההתמדרגות שלנו נגד הסטודנטים למשפטים.

א.ב.

א. רזיאל-נאור:

נכונות דבריה של חברת הכנסת צברי על היחס לגבי הפקולטה למדעי הרוח. תלמידים בפקולטות אלו הם מסש נעזבים לנפסם, ועלינו לסנות את היחס הזה.

הצעת הסטודנטים אתמול היתה הגיונית, והיה רצוי מאד לבצע אותה אם אפשר היה לעשות זאת. לדעתי כדאי לשמוע הצעות בענין השתתפות גורמים ציבוריים בענין האוניברסיטה.

א. ברמן:

אינני חושב שטוב הדבר שהמנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות יראה את המצב כולו כעת ורוד, כי למעשה אין הכל בסדר כפי שהוא סובר. בשנה שעברה הוכפל שכר הלימוד לגבי השנה שלפניה, והשנה - לגבי השנה שעברה. מי יערוב לנו שבשנה הבאה לא יעמידו את שכר הלימוד על 300 לירה לשנה? אני מתנגד בכל תוקף להנחה שסטודנט צריך לעבוד בעת הלימודיו. בעת לימודיו חייב סטודנט ללמוד ולא לעבוד.

היום עלינו לדון אך ורק בשאלה: האם מוצדקת ההעלאה בשכר הלימוד? ולדעתי העלאה זאת בהחלט אינה מוצדקת.

המשלחת שבאה מטעם הסתדרות הסטודנטים, לא היה בה אף נציג מטעם מק"י או טיעת שמאל, ובכל זאת טענה שהעלאה זאת תביא לסלקציה מעמדית. לדעתי מחובתה של ועדת החינוך להתפצד להעלאה זאת ולדרוש את ביטולה.

אני מתנגד להצעה בענין הפתרון הפילנתרופי-למחצה. אינני בטוח ואינני מאמין בעזרתה של אגודת שוחרי האוניברסיטה. אם ההעלאה תהווה 3% - חייבת הממשלה למצוא את שלושת האחוזים האלה כדי לכסות אותה, ואין בזה שום אסון.

אנו מציעים שהוועדה תחליט: "ועדת החינוך והתרבות דורשת ביטול ההעלאה של שכר הלימוד באוניברסיטה".

ד. נצר:

אינני חושבת שנגרם אסון כל-כך גדול לסטודנטים אם עליהם לעבוד בזמן הלימודים. לא יזיק להם גם לעשות הפסקה של מספר שנים לפני שהם נכנסים לאוניברסיטה, על-מנת לעבוד בנגב או במקום אחר ולחסוך להם כסף לקראת לימודיהם. בכל שנה ושנה אנו חוזרים לטכס זה של שכר-הלימוד באוניברסיטה, ואני חושבת שבענין זה ישנה טידה רבה של הגזמה בהתרגשות ציבורית.

אין זין חכמה ואין זין גבורה לערוך שבייתה. לא קשה להשפיע על אנשים צעירים שיפסיקו לשלם שכר-לימוד ושיפסיקו לשלם כל-מיני מסים אחרים. אל לנו להיגרר אחרי היסטוריה ציבורית. כל הבעיה איננה נוראה כל-כך.

בשנה שעברה החלטנו שבמשך השנה יהיה מחקר רציני ויתקבלו מסקנות כלליות. הציבור האזרחי משלם מטמיו שני טליון לירות לאוניברסיטה - המהווים 40% מתקציבה של האוניברסיטה, ולדעתי צדק חבר הכנסת אדם כאשר טען שציבור זה ראוי לתכנן את הכוונת לטמודיהם של הסטודנטים בפקולטות השונות באוניברסיטה.

אינני חושבת ששכר-הלימוד צריך להיות אחיד בכל הפקולטות. עלינו לחפש פתרונות אחרים, ולא ללכת בדרך הקלה שקבעה הוועדה, של קביעת שכר אחיד והחזרת חלק מהסכום לנזקקים באמצעות הנחות וסטיפנדיות. מה שנוגע להנחות, ראינו גם בענין גני-הילדים שאנשים לא פנו בבקשה לקבלת ההנחה, אף-על-פי שהיו זקוקים לה - ואני חושבת שהמצב באוניברסיטה הוא דומה: לא כל מי שנזקק להנחה פונה לקבל אותה. מצד שני לא נוכל לקבוע את שכר הלימוד לתלמידים לפי מצב ההורים, כי תלמידים יוכלו לטעון שמין הם סמוכים על שולחן הוריהם, שהוריהם אינם משלמים בעד לימודיהם כי אינם רוצים שבניהם ילמדו, וכו'. אפשר לטעון שבמקום לקבוע שכר-לימוד של 200 לירות ואחד-כך לתת סטיפנדיות - מוטב לבטל את ענין הסטיפנדיות, ולהעמיד את שכר-הלימוד על 100 לירות לשנה בלבד.

א.ב.

ד. נצר:

עלינו להטיל על האוניברסיטה ביחד עם הסטודנטים לבדוק את הענין. על הסטודנטים להסיר את כל תכניהם לסביבה, ולהיכנס לבירור יסודי על בסיס של שכר-לימוד מודרג. עלינו להשפיע, על-ידי החלטתנו, על הכנסת התשלום הראשון על-ידי הסטודנטים, ותוך חדשים יבדוקו הסטודנטים ביחד עם האוניברסיטה את הבעיה. אין זה נורא כל-כך לבדוק כ-3000 סאלונים אישיים כדי לקבוע את השכר המודרג.

צריך גם לבדוק, לפי הצעתו של חבר הכנסת ארם, הכוונת-יתר של הסטודנטים לפקולטות השונות.

לדעתי לא צריכה להיות גם החובה להכניס את שכר הלימוד לאוניברסיטה ב-6 תשלומים. אפשר לחלק את התשלומים ל-12 שיעורים, ואז יהיה לתלמידים יותר קל לשלם את הסכום.

י.ט. רוזנברג:

אתמול אסרו לי כאן שחבל שהסטודנטים נאלצים לעבוד בזמן הלימודים, כי אז אין הם יכולים להתרכז די הצורך בלימודיהם, וקשה להם להשיג ציונים גבוהים. אינני חושב שזה נכון. סטודנט יכול ללמוד וגם לעבוד, וגם להשיג ציונים גבוהים ולקבל סטיפנדיה. אני יודע זאת מנסיוני האישי. גם סטודנטים בנים להורים אמידים חייבים לעבוד, לדעתי, ולהרוויח את לחמם בזמן לימודיהם. לדעתי חייב כל אדם לקיים את עצמו. ואין זאת רק שאלה של תקציב. אנו בארץ הזאת נכנסנו למסלול של שנודרות - והסטודנטים שלנו גם הם הולכים בדרך זו.

לדעתי אלה היכולים לשלם - עליהם לשלם את המכסימום, מפילו יותר מ-200 לירות לשנה. אם אדם יכול לקבל עבודה, אולם אינו רוצה לעבוד כדי שיוכל ללמוד ולקבל ציונים גבוהים יותר - אינני חושב שמגיעה לו סטיפנדיה. האוניברסיטה בוחרת את התלמידים לפי הכשרון, כי אחרת היו לה הרבה יותר סטודנטים מאשר ישנם היום, ואם בעלי הכשרון הם ההולכים לאוניברסיטה - חזקה עליהם שיוכלו גם ללמוד וגם לעבוד. את ההנחות והסטטיפנדיות יש לתת לאלה שהוריהם אינם יכולים להחזיק אותם על שולחנם ולא להשיגם יכולים לקיים את עצמם - וישנם מקצועות יוצאים מן הכלל. יש להביא בחשבון בכל טקרה את המקצוע אותו לומד הסטודנט.

אם אדם לומד מקצוע שיכניס לו כסף רב סיד בגמר הלימודים - יש להתחשב בו בצורה אחרת משסתחשבים בתלמיד הלומד מקצוע שיכניס לו כסף רק כעבור שנים רבות, גם אחרי גמר הלימודים. עבודתם של הסטודנטים בזמן לימודיהם צריכה להיות לא רק כדי שירוויחו את לחמם - אלא גם כדי שילמדו להיות עצמאיים.

הי"ר. ה. בוגר:

כל סטודנט עולה בערך 2000 לירות לשנה, ולכן אי-אפשר להגיד שהסכום של 200 לירות שעליו לשלם הוא גבוה מדי. זוהי למעשה סובסידיה שהמדינה נותנת לסטודנט. השאלה היא שאלת הדירוג. חבר הכנסת ארם דורש לתת לסטודנטים מסויימים סטיפנדיות לא ללימודים אלא לקיום. במקרה כזה יהיה תקציבה של האוניברסיטה לא 5 מיליון לירות, אלא חמש פעמים חמישה מיליון. אנשים הרוצים ללמוד אינם צריכים להיות על חשבון המדינה.

הוצעה כאן הצעה שעכשיו ישלמו הסטודנטים מקדמה על חשבון שכר הלימוד, ואחר-כך, תוך שנים-שלושה חדשים, יבואו לכלל הסכם עם האוניברסיטה על גובה שכר-הלימוד. שום מוסד לא יסכים להסדר כזה. את ההסכם צריך להשיג לפני שמתחילים לתת את השרותים. עלינו לפנות לציבור - לא למדינה - בבקשה לעזור לאוניברסיטה. שוחררי האוניברסיטה מצידם היו מוכנים לפנות לציבור כדי לאסוף כספים בשביל הסטודנטים. האוניברסיטה התנגדה לזה, מפני ששוחררי האוניברסיטה צריכים לעזור לאוניברסיטה ולא לסטודנטים. אני רוצה לשאול: מי מתעניין בשוחררי האוניברסיטה? אותם 3000 הסטודנטים ששוחררי האוניברסיטה יעזרו להם עכשיו - האם לא מוצדק הדבר שאחרי-כך יצטרפו אף הם לשוחררי האוניברסיטה? שוחררי האוניברסיטה צריכים לעזור לסטודנטים לא רק בשביל העזרה לשמה, אלא כדי לקנות אותם אחר-כך שיהיו אף הם שוחררי האוניברסיטה.

א.ב.

הי"ר ח. בוגר:

אין אנו יכולים לפנות לשוחרי האוניברסיטה ללא הסכמת האוניברסיטה. אנו היינו רוצים שדבר זה לא יעבור על-פי החלטת-הצבעה, אלא לשאלה זו צריך להיכנס מבחינה ציבורית. אולם אנו לא נעשה זאת מבלי שמשרד החינוך יבוא בדברים עם האוניברסיטה ויקבל את הסכמתה לפנות לשוחרי האוניברסיטה.

ד"ר אבידור:

רצוי שוועדת החינוך תדון פעם בבעיית ההשכלה הגבוהה בכללותה. מה שנוגע לשאלה העונדת עכשיו לפנינו: שאלת שכר-הלימוד - המצב הוא קשה, אבל איננו קשה יותר ממצבם של חוגים אחרים אצלנו, מחוץ לאוניברסיטה ולסטודנטים.

אבי רוצה להכחיש כאן מה שנאמר על-ידי הסטודנטים: מנהל הטכניון, דב-אלוף דורי, והמטבח שלו - הפרופסור רטנר, שניהם הצהירו והסכימו לא רק ל-200 לירות שכר-לימוד - אלא אף ליותר מזה. נשיא האוניברסיטה ייפה את כוחו לומר לכם שאין לו התנגדות להעלות את שכר-הלימוד.

אשר להבדל בין הסטודנטים בטכניון ובירושלים, הרי הוכח שבטכניון לומדים הרבה יותר סטודנטים בני חיפה, מאשר בני ירושלים הלומדים באוניברסיטה, ולכן יותר קל לסטודנטים בטכניון.

מה שנוגע ליוצאים לחוץ-לארץ - הרי מספרם השנה לא היה גדול. רובם יצאו באמצעות חילופי-סטודנטים, בלי מטבע חוץ.

אל לנו לסמוך על שוחרי האוניברסיטה. יש להם חובות והתחייבויות רבות גם בלאו הכי. הם לא יפתרו את בעיית שכר-הלימוד. שכר-הלימוד באוניברסיטה איננו 200 לירות לשנה - אלא עוד 200 לירות, כלומר: 200 לירות מכסימום. לכן ישנו דירוג. השאלה היא: כיצד מפעילים את הדירוג? ישנו שכר מודרג גם באוניברסיטה וגם בטכניון. אם נחליט, לפי הצעתו של חבר הכנסת מלפון, שבני עשירים ישלמו אף יותר מ-200 לירות - נניח: 300 לירות - הרי נימצא מגדילים את שכר הלימוד למכסימום של 300 לירות בשנה, בעוד שכרגע הוא הועמד על מכסימום של 200 לירות.

מה שנוגע לפקולטה למשפטים: זוהי הפקולטה היחידה בינתיים המסלמת את עצמה. נוסף לכך לא היינו מעוניינים שיש בית-הדין העליון, השופטים והיועצים המשפטיים יהיו כולם בני עשירים שהצליחו לשלם את שכר-הלימוד הגבוה שנדרש מהלומדים משפטים, לפי הצעתו של חבר הכנסת ארם. בפקולטה לרפואה איננו מספיק סטודנטים כדי לכסות את צרכי המדינה. הוא הדין בפקולטה לחקלאות. הצרה היא שבוגרי הפקולטה לחקלאות אינם יוצאים אחר-כך לשדה, אלא הולכים למשרדים. יש למצוא דרך להפנות אותם לשדה. זהו ענין של מדיניות ואינו טיין לשכר-הלימוד.

אל נא תמסרו את ענין שכר-הלימוד לוועדת-חקירה נוספת, כי דבר זה רק יעורר תסיסה נוספת ללא צורך. תנו ידכם להעלאת הזאת, ועליכם רק לדרוש שהביצוע יהיה יעיל יותר.

הי"ר ח. בוגר:

הישיבה הבאה תתקיים ביום ג' הבא בשעה 1100. (סדר-היום: א) המסך הדין על שכר-הלימוד בבתי-הספר הגבוהים; ב) שונות.

ביום ד' הבא בשעה 0830 תוקדש הישיבה: א) שאלות ותשובות; ב) חכמית משרד החינוך והתרבות לשנת תש"ו.

(הישיבה בנעלה בשעה 1105).